

448. *Agabus (Agabus) labiatus* (BRAHM) (*Coleoptera: Dytiscidae*) – nowy dla Puszczy Białowieskiej

*Agabus (Agabus) labiatus* (BRAHM) (*Coleoptera: Dytiscidae*) – new for the Białowieża Primeval Forest

KEY WORDS: *Coleoptera, Dytiscidae*, light trap, new record, Białowieża Primeval Forest, Poland.

Puszcza Białowieska należy do krain o najlepiej poznanej faunie chrząszczy wodnych. Na tym stosunkowo małym obszarze wykazano 164 gatunki tych owadów, w tym 85 gatunków *Dytiscidae* (MIELEWCZYK 2001: [W:] Katalog fauny Puszczy Białowieskiej. IBL, Warszawa: 117-118.) – aż 61% fauny krajowej. Tym ciekawsze są stwierdzenia gatunków dotąd tu nie znalezionych. W niniejszej notatce podajemy po raz pierwszy dla tego terenu *Agabus labiatus* (BRAHM, 1791):

– Białowieża (FD94), dolina Narewki (Park Pałacowy i sad przy ul. Waszkiewicza), 21–24 VII 2006 – 9 exx., ad lucem (żarówka rtęciowa 250 W i lampa łukowa 800 W), leg. P. ZIĘBA, det. et coll. P. BUCZYŃSKI. Złowione osobniki były nie w pełni schitynizowane i wybarwione, co wskazuje na ich rozwój blisko miejsca połowu.

*A. labiatus* to chrząszcz związany z różnego rodzaju drobnymi zbiornikami terenów leśnych i otwartych, szeroko rozsiadlony, znany z 13 krain (GALEWSKI 1971: Klucze oznacz. Owad. Pol., XIX, 7: 1-112.; BURAKOWSKI i in. 1976: Kat. Fauny Pol., XXIII, 4:1-307). Jednak współcześnie stwierdza się go rzadko. Nie jest też znany z sąsiedniego Podlasia, a z Pojezierza Mazurskiego są tylko dwa oryginalne doniesienia, ostatnie sprzed ponad 30 lat (lit. cyt.). Powody tego regresu nie są znane, jednak staje się on ostatnio coraz częściej obserwowany u gatunków z tej grupy synekologicznej. Prawdopodobnie jest to skutek eutrofizacji i zaniku siedlisk. Wskazuje to na potrzebę większego zainteresowania się krajowych badaczy, fauną drobnych zbiorników wodnych i monitorowaniem jej stanu.

Razem z *Agabus labiatus* złowiono: *Ilybius subtilis* (ER.) – 1 ex., *Rhantus notatus* (FABR.) – 1 ex., *Hydaticus transversalis* (PONTOPP.) – 1 ex., *Dytiscus dimidiatus* BERGSTR. – 1 ex., *Helochares lividus* (FORST.) – 1 ex., *H. obscurus* (O. F. MÜLL.) – 1 ex., *Hydrobius fuscipes* (L.) – 31 exx., *Hydrochara caraboides* (L.) – 2 exx. Na uwagę zasługuje *Helochares lividus*, znacznie rzadszy od pokrewnego, powszechnie stwierdzanego *H. obscurus*, i często z nim mylony.

Przemysław ZIĘBA, Lublin

Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

449. Nowe dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej i rzadkie gatunki bogatków (*Coleoptera: Buprestidae*)

New for the Wielkopolska-Kujawy Lowland and rare species of jewel beetles (*Coleoptera: Buprestidae*)

KEY WORDS: *Coleoptera, Buprestidae, Eurythyrea, Chrysobothris, Agrilus*, new records, Wielkopolska-Kujawy Lowland, W Poland.

Bogatki należą do jednej z lepiej poznanych rodzin chrząszczy w Polsce. Część gatunków jest jednak w Polsce odławiana dość rzadko i sporadycznie. Praca ta ma na celu uzupełnienie informacji o bogatkach Wielkopolski.

Wszystkie okazy zostały odłowione i oznaczone przez autora oraz znajdują się w jego kolekcji.

*Eurythrea quercus* (HERBST, 1780)

– Rogalin (UTM: XT38), 29 VI 2006 – zaobserwowano 1 ex.

Bardzo rzadki i ginący gatunek bogatka w Polsce. Znany tylko z dwóch stanowisk – w Puszczy Białowieskiej i Rogalinie. Z Rogalina podany ostatnio w 1962 roku (GUTOWSKI 2004: [W:] Polska Czerwona Księga Zwierząt, Bezkręgowce: 106-107). Obserwacja ta potwierdza dalsze utrzymywanie się tego chrząszcza na wyżej podanym stanowisku.

*Chrysobothris affinis* (FABRICIUS, 1794)

– Rogalin (XT38), 13 VI 2006 – 1 ex., na martwym dębie uszkodzonym przez bobry.

Gatunek występujący najprawdopodobniej w całej Polsce, jednak z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej jak dotąd jeszcze nie podany. W Rogalinie odłowiono okaz który przyleciał do niedużego, uszkodzonego przez bobry dębu. Wraz z nim na ten dąb nalatywały masowo: *Agrilus sulcicollis* LACORDAIRE, 1835, kózki: *Plagionotus arcuatus* (LINNAEUS, 1758), *Xylotrechus antilope* (SCHÖNHERR, 1817) i *Phymatodes testaceus* (LINNAEUS, 1758), oraz korniki: *Scolytus intricatus* (RATZEBURG, 1837) i *Xyleborus monographus* (FABRICIUS, 1792)

*Agrilus (Agrilus) suworovi* OBENBERGER, 1935

– Poznań - Malta (XU30), 7 VI 2006 – 1♂, na liściu topoli osiki.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk w 3 krainach. Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej nie podawany od blisko 50 lat (BURAKOWSKI i in. 1985: Kat. Fauny Pol., XXIII, 10: 1-401).

*Agrilus (Dentagrilus) cyanescens* (RATZEBURG, 1837)

– Poznań - Malta (XU30), 7 VI 2006 – 1♂, na liściu klonu zwyczajnego; 20 VI 2006 – 3♂♂, na liściach wiciokrzewu.

Gatunek w Polsce rozprzestrzeniony, ale nieczęsto spotykany. Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej jak dotąd jeszcze nie podany (BURAKOWSKI i in. 1985: ibid.).

*Agrilus (Quercuagrilus) obscuricollis* KIESENWETTER, 1857

– Rogalin (XT38), 13 VI 2006 – 2♂♂, złowione w czerpak z liści dębu.

Bardzo rzadki w Polsce gatunek. Jak do tej pory znany z zaledwie kilku stanowisk w pięciu krainach, ostatnio podany z rez. „Bielinek” nad Odrą (Pojezierze Pomorskie). Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej podany ostatnio ok. 50 lat temu (BURAKOWSKI i in. 1985: ibid.; GUTOWSKI 2006: Parki nar. Rez. Przyr., 25, 1: 31-64).

*Agrilus (Uragrilus) ater* (LINNAEUS, 1767)

– Poznań - Malta (XU30), 20 VI 2006 – 1♀, złowiona w czerpak z liści topoli czarnej.

Gatunek odławiany rzadko i sporadycznie, znany z zaledwie 7 krain (BURAKOWSKI i in. 1985: ibid.). Nowy dla Niziny Wielkopolsko Kujawskiej.

Rogalin koło Poznania jest znanym na całą Polskę skupiskiem starych dębów, stanowiąc jedną z najcenniejszych ostoi rzadkich i ginących gatunków chrząszczy. Z tego terenu wykazywano już wiele gatunków, które są wielkimi rzadkościami faunistycznymi na skalę Polski. Można zaryzykować stwierdzenie, że obok Puszczy Białowieskiej, miejsce to jest pod względem koleopterofauny, jednym z najcenniejszych przyrodniczo terenów w Polsce.

Okolice jeziora Maltańskiego pomimo silnego użytkowania sportowo-rekreacyjnego, wraz z terenem Cytadeli, stanowią na obszarze miasta Poznania, najcenniejsze obiekty przyrodnicze i ostoje interesujących gatunków chrząszczy.